

ASUUDALDA XARIUU.

Krepostničeska stroin ylegdelens 1917 on xyrter ylehen baina gy?—gehen asuudalda xariuu ygehijii erize, BKP(b)-ein Xoriin alkoormol propa-gandiist nyxer Cerenzaapova болбол манай редакцда бие-шен байна.

Xariuu: Krepostničestviin ylegdelens 1917 on xyrter ylehen baina. „Krepostnoi erxliji boluiulanai hyilde tariaasad болбол pomeešigeli gazarliji ton xynde xyser ysloovoor arendo-vaalxa baatal болон багга. Arendiin түүн аба myngen тилебтэй гадуур, pomeešig bolbol tariaasadliji pomeešigeli todorxoi тоото гзарлији тариа-санай зөбсөгүүдээр ба мориdoor миин азалхилжнь үсөөн бие бааладаг багга. Ene xadaa „Otrabotka“, „baaršina“ гее нерегдэдэг хен. Jixenxi ушар-та тариааан болбол гзарал arendiin түүн, ургасигаа хахад-дальн хэмээе соо натуураар pomeešigeli тилеке баатал байд-аг хен. Ene xadaa „iispol“ xydelerii гее нерегдэдэг хен. 1903 он болтор, бейлн хе-хелте гее багга. Krepostnoi erxliji, zygeer, buluiulan bai-bašji, tariaasadliji ton баахан gemel түүн, ужалгата татринууд-ийн түүн хэмээе xabxuraar нургиин сохидог багга. (BKP(b)-ein istooriin xurialan-gil kyys. Ниур 5 ба 6).

V. I. Lenin болбол 1914 ондо

liigeze биее хен: „Krepostničestvo болбол үсөө амидил. Ал-гебел, уриhaar mynge gy, ал-гзар arendovaalxa абдаг ба даргадahan xaxadjaduu тариа-сад болбол өөхөдлөгөө жадuu туллуу малар ба зөбсөгөөр po-meešigeli xydelerii, ene xadaa krepostnoi azaxiin eko-nomilčeska zyiliin болно... ispol-šitna—tariaanai uargaslin xaxa-daar gy, ал ybehe xurialgiji xydelerii samotloogto ta-biaa. Jyyb гехеде, xydelerii-šediji modouradxa deere xan-duulxa тухай нариаад ygehen aad le тереггөөр бийл xydelerii xizaarlaxihoо.

Tus aimag болбол Kyriiin modouradxaalin ucaastog deere 233 xydeleriišediji xanduul-xa johotoi baigaa. Teed, aim-gyisedkoom болбол xedii xydeleriišedei modouradxa deere xanduulagdahlinšji me-dedeggi baina. Ene xaxalin

BYREENIN

BKP(b)-ein Obkoomi leektor-ske gryppe.

B. M. ASSS-ei Verxooovno Sovedei Preziidiyme ykaaz haišaana

Buriaad-Mongol bišegiji orod alfaviidta oruulxa тухай, Bu-riaad-Mongol ASSR-ei Verxooov-no Sovedei Preziidiyme ykaaz xadaa BMASSR-ei byxii azal-šadaar, uгаа jixe sobilti болон ugtagdahan байна.

Eneenhee urda tee mlini un-šaxadašji, bišexedešji ба грам-маатиклинšji талаар jixe xynde, oilgosogi baigaa хен. Xarin mynөө orod alfaviidta oroxodo todo honor ба oilgostoi бол-лон байна. Orod alfaviid xad-a, byxii azalšadta delgeren-xel байхан туладаа енен де-ре уншаа ба бишхедег неге myhen sexe болзо ygehe bai-

na. Gadna, eneentiji Selengiin aimag Teel'manel neremzete kolxoozoi byxii kolxoozniguud jixe honirxoltoigoor ба xylyy-neer ugtaba.

Kolxoozniguud nyxer Čimlitov D. N. ба Zenaajev N. geg-šed xadaa, Buriaad-Mongol bi-šegiji orod alfaviidta oruulal-ga болбол манай buriaad-mongol respyyblikin saaxanxi kыл-tyyrne deeselyydenь ба kol-xoozniguudal yzeg bišeg me-dedeggyeegee likvidirovelxe ja-badalda jixe tuha xyrgexe baina geze xelened.

ZAM. DAGIIN.

Modouradxa exilee

Апреелтин 25-аа exilee ma-nai respyyblike дотор маассо-ва modouradxa exilee. Mu-xar-šiberei ба Zedin aimaguud soo modouradxa deere xydelerii kolxoozniguud—modouradxašadai doogovor ba-talalga jabuulagdaza dyree. Tiigeed kolxoozniguud болбол modouradxa deere xanduulagdaza байна.

Baigalaar modouradxa xad-aa nege бага xozomog exilee jym. Mynөө, tende, modou-beledxel jabuulagdaza байна. Baigalai lespromxooz xadaa apreel hara soo modo zool-giingee xojordoxi kvaartalai plaaniji 200 гаран proceent dyrygehen байна.

B. Angaarov.

Uhanai xabarai yjerlelge xadaa modouradxaigiji tyrgenөөr jabuulxiin istoočnig myn

Nariaad ygehөөрөө byxii xydelerii xizaarlana

Zagarain aimgyisedkoom болбол modouradxa deere xydeleriišediji xanduulxa талаар serjoozno xydelerii jabuul-aadyi байна. Ene талаар byxii xydelerii samotloogto ta-biaa. Jyyb гехеде, xydelerii-šediji modouradxa deere xan-duulxa тухай нариаад ygehen aad le тереггөөр бийл xydelerii xizaarlaxihoо.

Tus aimag болбол Kyriiin modouradxaalin ucaastog deere 233 xydeleriišediji xanduul-xa johotoi baigaa. Teed, aim-gyisedkoom болбол xedii xydeleriišedei modouradxa deere xanduulagdahlinšji me-dedeggi baina. Ene xaxalin

šuxala asuudaliiji tolgoilon udaridanagyl.

Eneeni rezyl'taadt, kolxooz-niguudliji modouradxa deere xanduulga xadaa keleşe-gyi muugaar jabana. Zi-seelxede, 233 xydeleriišed-hoonь aral geze 53 xynyud xanduulagdanxai baixa jym. Ene xadaa udaan tesexiin arga-gyi baldal.

Tilmehee, Zagarain aimgyi-sedkoom болбол alduugaa me-deze, xydeleriišediji modou-radxa deere xanduulxa ta-laar serjoozno хэмээе abza, darii sagaa тоото kolxoozniguudaa sym xanduulxa ужал-gai.

C. Dor.

Beledxel muntaigaar ugtaba

Xori. Sulxariin lesucaastog (naçaalyniglinь nux. Biikov) болбол ene zilde 54 mlangan ky-bomeetr modo uradxuulxa plaantal. Ene xydeleridenь xamtadaa 430 xyn xydelerii-xe johotoi байхан aad, myнөө, aral geze 60 тухай xynyud xydelerii baixa jym. Šaltaga-niinь gebel, Jaruunlin aimag болбол tus ucaastog deere xanduul-xa johotoi xynyudee ton unzaga, udaanaar xanduulna.

Tiin, Sulxariin mylihen xai-laa. Ende modouradxa exil-hen болбошji, xydeleriišedei dutuu deerehee, jixeer хаатаза байна. Uhanai xabarai yjerlelge болбол buuraxiin urda tee bai-na. Ene xadaa modouradxa deere toormoz хөхөн elixen.

Xoriin lespromxoozoi ба Sul-xariin ucaastogai xydelerii-nyydenь dutuu zyllnyud ton

D. Dorziyev.

ZURAG DEERE: Ulaan-Ydiin fizkyl'tyryngyud болбол main negenel de-monstraaca deere. Mixailovoi ба Černooovi foto

Селькорнуудай бэшгүүд

Аймцентры ногооруулхань

Хорин аймгвйсэдком болбол аймагынгаа центры ногооруулхын тула, элдэб модо ба тарималнууды тарихын тухай хэлсээ. Тиигээд, конк-ретно хэмжээбуулганууды ябуулха гэбэ.

Аймагй центрдехи физкуль-турнэ площадай захар модо ба бусад тарималнууды тариха гээ. Тэрэ площадын хорой хадаа ногоон шэрээр будаг-дажа, гоё үзмжэтэй болго-дохонь.

Гадна, тус площадь дээрэ валейбол, шатар, даам ба бусад нааданууды организо-валхын условиууд байгуулаг-

даха болонхой. Эндэ суглшадые обслуживалгада зо-лагдahan, тусхай ларекн дэхэ байна.

Эдэ бvхы хэмжээбуу-нууды бодото дээрнэ лvвлхэ ба мvн баһа аймг-рэй улиданууды гуринь культурна үзмжэтэй ба гоормо болгохын хэрэгтэ, мvгвйсэдком болбол 25 мян түхэргие табихан байна. Нөө хадаа тэдэ хvдэлмэринv эхилжэ ороо. Аймцент-ажалшад болбол активна дaлгаа гарагаба.

Дам. Ж

План дvүргэлгэ—хvндэтэ уялга

Закамен. Энэ аймаг дотор хоёрдох кварталй финан-сова кампанийн план болбол юрнхы дээрэ тон мууса дvү-гелдэжэ байна. Зарим сом-соведvуд хадаа финансе элсvлгын талаар хайн пока-зательтай байна гэбшье, олон-хи сомсeлсоведvуд болбол энэ талаар тон серьезно ду-туунуутай байха юм.

Сагаан-Мориной сомон (сом-соведэйн тvрvүлгшэ нvх. Дармаева Д., финсекцийн хv-тэлбэрилгшэ нvх. Жигитов С.), хамнын сомон (тvрvүлг-шэнь нvх. Бехулин), Vлгшэ-най сомон (тvрvүлгшэнь нvх. Улзытуев) болбол хоёрдох квартал соо элсvүлгдэхэ ёһо-той мvнгэн татарие оруул-хын талаар муу бэшэ показ-ательтай гэбшье, нилээд олон сомонууд хадаа позорноор хожомдоһон байна гэбэл, Мэлэ - Бортын сомон (тvрv-лгшэнь нvх. Дугаров Д., фи-

нансово агентань нvх. даев), Хортэгийн сомон (тvрvүлгшэнь нvх. Цыдыев), Финансово агентань Бизь-Санагийн сомон (тvрvүлгшэ нvх. Буянтуев) болбол рел харын hvвлэй медий нэгшье түхэриг мvнгэ элс-гье шадаагvй, харин энэ т-гье самотекто табижархэ байха юм.

Энэ хадаа тэдэ сомону хvтэлбэрилгшэдэй финан-с активһаа талархай, Стя-ска Гурбадугаар Табанжv нэрэмжэтэ социалистиче-сoвeнoвaниe дэлгэрvүлгэ байһын харуулна. Мvн бv аймагйнь финансова тa-болбол финансова кампанv дvүргvүлхын тvлөө тон галтагvй тэмсээнэ. Иймэ-ла, мvнгэ элсvүлгын яба-хадvн дахин тvргэдхэжэ, нансова планаа vлvүбшv дvүргэхэ ёһотой

СЕЛЬКО

СОВЕТ СОЮЗ ДОТОР

СССР-ей орденууды ба медальнууды барюулалга

Майн 7-до, СССР-эй Вер-ховно Советэй Президиумэй тvрvүлгшэ нvхэр Калинин болбол шагнагдахадта орде-нууды ба медальнууды ба-рюулба.

Боевой даабаринууды жэ-шээтэ хайнаар дvүргэнэй тvлөө, Хасан нуурай районы хамгаалхадаа эрэлхэг зориг ба эрхим габияа харуулһан гvлөө шагнагдаһан, Улаан Армийн боевцvд, командир-нуудай группэдэ орденууд ба медальнууд барюулагдаба.

Гурбадугаар рангын во-инженер А. Кубиков, ма-И. Анащенко, младша ком-дир А. Матвеевко ба бу-хадаа Советскэ Союзай о-ронно хvсэ шадалые ба-жvүлхын талаар, правит-ствын специальна дааб-нууды жэшээтэ хайна дvүргэнэй тvлөө ба РК-ын частvнуудай боевой, по-тическэ ба техническэ бv-хэлдэ эрхим хайн амжал-нуудай тvлөө шагналнуу-абаба.

BYXESOUJUZNA VIISTAVKEDE XABAADAXA ERXE OLOXIIN TYLÖӨ SOREVNVAANIJI YRGENÖӨR DELGERYULXE

Byxesojuuzna xyдөө азaxiin vlistavkii neegdeter ton bogonixon болзоr yлдеbe. Socialiis газartariaalangai ilaitanuudiji bygedearadai xaralga болзо, ene vlistavkede xabaadagxa baixanь ton jixe xyndiin xereg myn. Viistavke болбол тvрyу oopeduudiji propagandiroval-glin zebseg ба тerehiji yrgen maassa kolxoozniguudта да-муулгын istoočnig болзо байна. Ene vlistavke xadaa erxim aza-xiinuudal ба тvрyу xynyudei oopeduudiji byxii azaxiinuudal, byxii kolxoozniguudal dosto-jaani болгохо ба тerehiji kol-xoozuud, sovoozuudal ба MTS-uudai yiledberide yrgen-өөr delgeryylyxe зорилготой байна.

Ene zilde Byxesojuuzna xy-дөө азaxiin vlistavkede xabaadalsaxa dura xyxel тухай 1163 medyyilgenyyd Buriaad-Mongol respyyblikin aimaguudhaa yge-ten байна. Xerbee, 1937 онoi xydelerinyyde pokazaatelь-nuudal johoор 245 medyyilge-nyyde respyyblike дотор yge-ten baigaa haань, 1938 онoi pokazaatelnуudаar gansaxan Muxar-šiberei aimaghaa 269 medyyilgenyyd orohon байна. Ede faaktuud jь xaruulnab гeхeдe, манай respyyblikin kolxoozuud, feermenyyd xadaa zilhee zilde uргaза, xyгeзe ба өөрингөө xydeleriiде ста-xaanovska бытөөсlin зiсeенy-дiji, erxim pokazaatelnуudiji xaruulxa jabahan гаixамсaг xynyudei зepгlin yргeдeзe ба oлoсopзo, uргaза бaлhiнь хa-руулна.

BMASSR-ei Sovnarkoom болбол xamта 606 kandidaдуудiji,

G. C. BELBGAJEV BMASSR-ei Verxooovno So-vedei Preziidiyme tyryylegše

tedenei тоодо газartariaalangai тaлаар—76 kolxoozuud, 6 MTS-uud, 293 тvрyу xynyud, spe-cialistnuud ба xyдөө азaxiin opraнizaтopнууд, малazalal тaлаар—42 feermenyyd, 189 тv-рyу xynyud, specialistnuud ба xyдөө азaxiin opraнizaтopнууд Byxesojuuzna xyдөө азaxiin vlistavkede kandidaдууд бaтaл-han байна.

Byxesojuuzna xyдөө азaxiin vlistavke тухай СССР-ей Sovnarkoom ба BKP(b)-ein CK-ей тогтоол ба vlistavkede xabaadagšad тухай Byxesojuuzna vlistavkiiн глаавна комитедей тогтоол xadaa kolxoozno сугa-лаанууд деере, MTS-uudai ба sovoozuudal xydeleriišedei yiledberilin sovesçaaninuud деере yргенөөр xelсeдeзe, xaluуaар demзeгdehen ба yрген ootklikanuudiji oihon байна. Mynөө respyyblikin kolxoozuudaar, feermenyydeer, MTS-uudаar, specialistnuud ба opraнizaтopнуудal дунда 1940 ондоxи vlistavkede xabaadalsaxa erxe oлоxiн тyлөө socialiis sopevнoвaни byри yргенөөр delgeryylegdeзe байна. Oлон kolxoozuud ба lyгoвoдyud болбол сабсалалга газарhaa ynder uргasiiji xуliaaxiin тyла гepaasimovska xyдeлөөдe byри yргенөөр oлoсoзo байна.

Manai Buriaad-Mongol ASSR болбол 1939 онoi xyдөө азaxiin xydelerinyyde byxii cиkлiн-nyyдiji oтлiчнoор yнгepгexlin тyлада, Iркyйтске ба Čиtииске

ooblastinuudal socsopevнoвa-nida oлoшoлон байна.

Aimagai gyisedxexe komitee-дыud ба газartariaalangai opraнyud болбол sopevнoвaнида oлoшoлон kolxoozuud, MTS-uud, xyдөө азaxiin тvрyу xynyud, specialistnuud ба opraнizaтopнуудal бaтaлhan доo-гoвopнуудal yчoодлji нapиn нлaгтaар, конкpeтнeep жабуула-ба абahan yлaлгaнуудaа dyр-гeгeдeнь тeдeндe тyлaxa, socдooгoвopнуудal dyргeгlin шaлгaлтaнуудiji xangaxa joho-toi.

Byxesojuuzna xyдөө азaxiin vlistavke болбол өөрингөө xydelerinyyдiji 1940-шй ондо yргeлзeлyлxe байна. Eнe зилeи vlistavkede xabaadaxa sadaaгyи kolxoozuud, MTS-uud ба тv-рyу xynyud болбол 1940-дeхi онoi vlistavkede xabaadaxiin тyла болшөvлиг johoор, byри xyceлгeгeр, byри opraнizaтoвaн-ноор, byри oлoдoстoгooр xydeleriixe johotoi байна.

Partiina ба soveed opraнizaтaнууд болбол kolxoozno maassiin, MTS-uudal ба sovoozuudal xydeleriišedei политическe ба yлeдberilin deb-zeltenyydiji толгойлxo зорилго-той. Eдe xydeleriiныyде partiina ба partiina бiсe болшөv-лигyйдеи-агитатopнуудal глаав-на роолин jyyb гeхeдe, xozomдoгoдoтo тyлaxa, быгe-дiin debzeltenyydiji тулaxa, jлpexe зилeи vlistavkede манай respyyblikin byxii kolxoozuudal, MTS-uudai, xyдөө азaxiin тvрyу xynyudei byгeдepee xabaadaxiin тyла vlistavkiiн удxaсанaнлji ба зорилгiji yдep-нeө yдep bypидe maassiin дун-

да yргeнөөр oilгуулxa, staxaa-novcuudal erxim xydelerii-nyydeи зiсeтeе ooped ба mee-toдyyдiji propagandirovalxa.

Xyдөө азaxiin тaлаар, гурба-daxi табанзилeи даабаринуудiji dyргeгlin тyлөө тeмeсeл болбол myнөө, xyдөө азaxiin xa-bapaи xydeleriiныyдiji жабуул-glin yлeхeө exилxe байна. Xaba-rai тарилгiji xep opraнizaтoвaн-ноор, jamaр шанартагаар yнгep-гeдeнeб, тepeeнee oрooхoн ба тeхнiчeскe кылтырeныyдеи uргasiin дeсeлeлгe, тeзeeлe бe-xи, тогтуултaи баазiji байгуулga дyлдидaxa байна. Tereenhee, малazалии debзyлгe, socialiis xyдөө азaxiin prodyкциji сaа-шадань дeсeлyлгe byрин дyлдидaxa байна.

Seelьske soveedydei yrgen dalaisatalaar ба oпepaтивнaар xydeleriiлeлгeхeө, Byxesojuuz-na xyдөө азaxiin vlistavke тy-xai zakoonиji xyсed peализaал-ga дyлдидaxa байна.

1939 онoi vlistavkede xabaadagšadiji шилen abalгiin, тeдe-nлji докyмeнтaалгlin ба шaл-galгlin пpaктикaдa нeлeдe лe-олон дyтyу зылныyд гархан байна. Negedexeer, aimagai газartariaalangai opraнyud ба тeдeнeи specialistnuud, myн тe-рeшeлeн aimagai gyisedxexe ko-miteedyd болбол ene xuxala xydeleriiде тон xariуusalгa-гyгeгeр xандahan байна. Eнe-нeиs резыл'taadt, Бицyрeи, Zedin, Uлаan-Yдин aimaguud-haa vlistavkede xabaadagšadii докyмeнтныyд болбол тон муу шанартагаар (halanaar табигда-хан, зурагдашан, докyмeнт-ныyдeнь xuxala pokazaatelь-nуud yгeи байхан байна) табиг-dahan байна.

Gadna, vlistavke тyхaй тог-toolнуудal johoор, xyдөө аза-xiin тvрyу xynyude, opraнiza-

тopнуудта ба specialistnuudта тyсaгaар ysлooвинууд тогтоo-доогyи гeбeшji, тeдeнeи xadaa vlistavkede xabaadalsaxa dura xyсel тyлaлгaа medyyilgenyy-diji yгeзe шадaxa байна. Ниу-тагаи партиина ба soveed opraнizaтaнууд болбол тeдeнлji vlistavkede xabaadagšaar deb-зyлгe exиeтeи байш (vlistav-keде xabaadagšadiji шилen abal-glin гyрм, IV-dexi razдeдe, §3), ene хeмeжeябуулгiji xeншji ja-буулдaгyи байна.

Zedin aimaghaa oрoхoн 70 medyyilgenyydhe—67 medyyil-genyydeиs гoлoгdohon jabadal (pokazaateliaaraa vlistavkiiн ys-лoovido тaарaxaгyи багaa) xa-daa vlistavkede xabaadagšadai medyyilgenyydiji шaлгaлдaа, AZO-гoи, aimgyisedkoomoi ба vlistavkede xabaadagšadai до-кyмeнтaалгlin ба шaлгaлгlin тaлаар Zedin aimagта гархан, Narkomzeemeи тyлөөлeгшe nyxer Baldaajeval зyгheө тон хaйша xepereгeр, xariуusalгaгyгeгeр xандahanainь резыл'taadt myн.

Бицyрeи aimagai (Narkomzeemeи тyлөөлeгшe нyx. Faziljev) vlistavkede xabaadagšadта зo-xиoгdohon докyмeнтныyдеи oфopмлeни xadaa муу шанарта ба myн тeрeшeлeн, vlistavkede xabaadagšadiji шaлгaлгlin заa-баринуудiji eдeдeхeгe гадна, шaлгaлгlin aакт табигдаагyи бай-на.

Zedin, Uлаan-Yдин, Бицyрeи aimaguudта vlistavkede xabaadagšadiji xyсeгшeдeи medyyilгiji шaлгaлгa ба докyмeнтaалгa шe-нeр, дахин жабуулгдahan бай-на.

Xorilin aimagта gansaxan le

gol kылтырeныyдеиs тaлaгpaпaспoрт зoxиoгdohon бa. Докyмeнтныyдiji oлoмliaalgань myн le муу ша-нaтaи байна.

Uргамалуудal тaлаар 201 зeмплaар експонадууд шилe-абтahan байна. Oлoнxи kolxoozuudта зарим кылтырeныy тaлаар нaтyрaлcнa експон-дууд xyсed шилгeдeгyи ба-рим kolxoozuудaа (Seleni, aimagai, Стаалинaи нeрeмa kolxooz г. м.) нaтyрaлcнa ек-понадуудal oбpaзeцeнyдaа instryykцин johoор тa-xarin бyрyугaар шилгeдeнe байна.

BXAV-тин експонадууд xaryуалгlin, амиди експoн-дiji тeзeeгlin тaлаар byxii лoвинууд байгуулгдaxa jo-

Myнөө xyrтep aimagai гeдeдeкce комитeedyд (Muxar-šiberee бишeн) болбол vlistav-keде xabaadalsaxa jыннaдeиdiji (hуrагсaд ба пoлoнeepнeи-елiryлeгyи ба тeдeнлji докyмeнтaлaагyи байна. Eдe xepereгe Narkomprooс VLKSM-eи Obkoom тон xap-рамзayгeгeр, xariуusalгaгyгeгeр xандahan ба eнeнeи лaар jyyš xeeгyи байхан дe-хeе vlistavkeде xabaadagša oроидoo 2 jыннaдeиd-кaн-дадууд баталгдaад байна.

Eдe byxii cepjoozno дyндaнуудiji лaнгaжaa joo-онoi vlistavkiiн бeлeдxee aimgyisedkoomуud ба AZO-болбол xapaдaа abxa joha Vlistavkeде xabaadalsaxa oлоxiн тyлөө sopevнoвaнии-гeнeөp delgeryylyxe.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.